

REDACTIA SI ADMINISTRATIYA - BRASOV, - TR. PRUNDULUI Nr. 15 TELEFON 336.

TRANSILVANIEI

ORGAN POLITIC NATIONAL

ABONAMENTUL: Pe un an - Lei 60 Pe jum. an ,, 30 Pe un sfert,, 15 Pentru streinatate Indoit

APARE SEARA IN FIECARE ZI DE LUCRU

5 Bani Nr-ul

Abitudinea socialistilor

Intre partidul national si cel socialist s'a produs o ruptura, a carei urmari nu le putem prevedea...

Divergenta de pareri s'a nascut pe tema celor doua reforme prezintate Marelui Sfat...

Cu reforma electorala, partidul socialist e foarte nemulțamit. El cere cu insistenta dreptul de vot pentru femei...

La ce, drept de vot femeilor, cand lor nici prin minte nu le trece sa-l ceara?

Fara indoiala, va veni vremea cand ele vor cere acest drept si atunci li-se va da.

De ce nu invata odata socialistii din pildele nespuse de elocvente ale revoluziei rusesti?

s'au introdus reforme, pe cari mojiul rus nu numai, ca nu le-a cerut, dar n-a stiut ce sa faca cu ele...

A doua revendicare socialista, e votarea proportionala. Fara indoiala un sistem mai drept decat cel prevazut in proiect...

Stările economice si culturale din Transilvania sunt rezultatul unor lungi veacuri de asuprire...

Dupăce se va fi facut aceasta restituire, egalizându-se condițiile economice si culturale...

Judecând după bunul simț pe care l-au avut socialistii romani până acum, ne este cu neputinta să credem...

Ni-se pare mai curand, ca socialistii au cautat dinadins aceasta ruptura, ca sa aiba mana libera in fata alegerilor...

Socialistii, se pare, ca au voit sa provoace o ruptura fatise, cat se poate de publica, si tocmai de aceea definitiva.

Telegrama dlui prefect al Judetului Braşov către M. S. Regele Ferdinand.

Intrarea triumfala a trupelor romane in Bpsta după luptele inverșunate dela Tisa, terminate cu victoria strălucita a bravelor...

Cu omială supunere și cu cea mai profunda recunoștință Vă transmitem urările noastre pentru ca Prinția cerească a hărăzit Majestății Voastre să inscrieți în cartea neamului...

In numele întregii populațiuni din județul Braşov urăm Majestății Voastre viață îndelungată spre fericirea Neamului.

Prefect Dr. Gh. Băulescu.

La școală!...

Inscrierile la școlile din circumscripția Clujului.

In circumscripția școlară a Clujului se deschid licee rămânești de stat în următoarele orașe:

- Dej (clasa I-VIII); Turda (clasa I-VIII); Șimleu (clasa I-V); Târgul-Mureșului (I-V); Cluj: liceu de băieți (clasa I-V); Cluj: liceu de fete (clasa I-V);

Inscrierile le vor face directorii în biroul oficial al acestor institute dela 1-15 August c. Inscrierile pentru liceul de băieți din Cluj le va indeplini d. prof. Vasile Candrea...

Așteptăm, ca preoții și învățătorii școlilor noastre să îndemne cu stăruință părinții să își aducă copiii la învățătură românească...

Veniți, vă așteptăm cu drag! Directoratul regional.

Știri telegrafice

Fuga guvernului Bela Kun și instituirea noului guvern socialist

Arad. — Bela Kun și întimii săi au fugit din Budapesta. Guvernul comunist a fost înlocuit cu un guvern socialist...

Declarațiile d-lui Brătianu la Arad.

Arad. — La festivitatea ce s'a aranjat în onoarea domnului Brătianu la palatul cultural, domnia sa a declarat că pacea cu Austria se va semna în ziua de 5 August...

Sosirea d. Brătianu la Timișoara

Timișoara. — Domnului Ionel Brătianu i s-a făcut aci o grandioasă primire. Domnul Brătianu a repetat și aci importante sale declarațiuni făcute la Arad.

Chestiunea Traciei

Paris. — Cum se afirmă, delegațiunea de pace americană ar fi cedat în chestiunea Traciei, așa că Grecii vor primi întreg acest teritoriu cu excepțiunea unei fași care să asigure Bulgariei ieșirea la marea egeică.

Cauzele demisionării guvernului sârb.

Belgrad. — Asupra cauzelor demisiei guvernului Protici se anunță că una ar fi fost sângeroasele răscoale din Croația, iar alta prin faptul că guvernul a refuzat să participe la campania împotriva bolșevicilor din Budapesta...

Chestia Bulgariei la Conferința de pace

Paris. — Din cercurile politice bine informate se anunță, că consiliul de cinci ar fi renunțat la ideea de a despăgubi Bulgaria pentru pierderea Traciei și a Macedoniei...

Înaintarea românilor și populația ungară

Oradea mare. — Populația rurală din Ungaria a salutat prețufindeni cu vădită bucurie trupele românești, cărora nu știu cum să le mulțumească că i-au eliberat din jugul sângeros al bolșevicilor.

S'au pornit nebunii

Era o zi de vară. Tăcuți stăteau voi-nicii fie-care la posturile lor când în tabăra inamică se porneste un tumult și o zarvă mare.

S'au pornit nebunii zice unul dintre observatori, anunțând pe camarazi. Era o zi de vară. De cu dimineața zorii s'arătase roșii ca nici când.

De capul lor, zice Ion Cioară, țiganii, care se întorcea de la popotă, unde cântase ofițerilor.

Cu toții presimțeau ceva, dar în urma zvonitorilor lansate din tabăra dușmană cum că inamicul, vrea cu orice preț, încetarea ostilităților.

Pentru ori-ce eventualitate însă Ion Cioară și-a luat pușca de la rastel. Perină tot n'avea el, de ce nu i-ar servi tovarăsa de suferință și de vitejie...

Noaptea însă trecu fără nici un eveniment. De dis-de-dimineață, fără ca să aștepte, ca de obicei, deșteptarea...

Păstrează Ioane, căci este de la moșu. Mie mi-a fost, în tot deauna, port baneriu. Grijește bine de de ea. Cu aceste cuvinte s'a despărțit de el după ce s'au sărutat.

Gândurile se depănau în rotoagoalele fumului de din pipă și clipele se strecurau pe nesimțite. Nici n'a observat Ion Cioară când camarazii lui îmbrăcați...

Cucurva de azi noapte, își zise Ion Cioară... și tăcut se îndreptă spre postul său.

S'au pornit nebunii... Și observatorul luă loc printre trăgătorii de pe prima linie, alături de Ion Cioară.

San Marino.

Sărbătorirea vitejei românești

Am trecut Tisa! Înaintăm vertiginos spre Budapesta! Cavaleria română la 12 kilometri de capitala Ungurilor!

Am pătruns în Budapesta! pentru-ca în fine: Vitejii români să defileze în mijlocul Pestei în fața comandanților lor!

O lovitură dibace și puternică dată dincoace de Tisa — și orice rezistență a fost înfrântă. N'a mai rămas putere care să se opună vitejei românești.

Și dacă dreptatea românească nu și-a putut tăia cale și n'a putut pătrunde în cuibul de odinioară al răsfățului oligarhic...

Puteau să înceapă mai pe răcoare zise glumind fostul observator. Pregătiți de mult, de ce n'au pornit mai de dimineață?

Un proiectil se sparse la căpi-va pași răscolind țărâna. — Ce, vrea să ne înmormânteze de vii? a adăogat tot el, scuturându-și corpul așa întins pe brânci cum se găsea.

Topii cu sângele în clocot, cu inimile svâcnind așteptau ordinaul atât de dorit. Inamicul în număr extrem de mare își arătă primul val la vro 40 de metri.

Focul artileriei s'e înteeți. Mitralierele sporiră și grenadele mugeau. Era un infern. — Sunt mulți își zise căpitanul la postul său de comandă.

— Să trăiți d-le Căpitan, inamicul a pornit la atac, se găsește la 300 metri de linia noastră la flancul stâng, zbrârnă telefonul.

Fără ca să stea la cumpănă răsunse scurt. Atacați.

De odată o ploaie de gloanțe s'a pornit de pe linia de trăgători și primul val inamic începu să plezeze. Goluri s'au arătat, însă, imediat, au fost umplute de valul al doilea care s'a intercalat.

Tunurile cu tir repede lungeau tragera pe măsură ce valurile înaintau și barând retragera, ori ce ajutor era imposibil.

Cele trei mitraliere ale noastre care până atunci tăcuseră, au început să tragă, luând pe inamic de pe flanc.

Nu mai știu ce s'a întâmplat. N'am vrut să-i mai tortur pe Ion Cioara, grav rănit. După cele ce am aflat de la camarazii lui, răniți mai ușor...

— Nu mai știu ce s'a întâmplat. N'am vrut să-i mai tortur pe Ion Cioara, grav rănit.

Lupta e câștigată, băieți le-am șoptit.

Nauziți clopotele? Voi, sângele vostru, avântul vostru, au netezit drumul și batalioanele astăzi se găsc în Pesta.

Nauziți clopotele? Dangătul lor de înviere nu-l pricepeți?

San Marino.

Noi nu ne-am făcut decât datoria, dând lumii cea mai strălucită dovadă că atunci când e vorba de apărarea și asigurarea liniștei și intereselor noastre nu putem fi decât Români.

Brațul soldatului român a zdrobit te-roare, sădind liniște și mântuire atât pe seama sa și a lor săi cât și pentru cei ce îi fînteau la viață.

Admirație și recunoștință i se cuvine atât din partea unora cât și a celorlalți.

Serbările din Braşov.

Vestea intrării armatelor române în Budapesta a fost simțită și sărbătorită în mod demn pe întreg-întinsul românesc.

Braşovenii au primit încă alaltăieri după masă, prin edițiile speciale ale zi-rului nostru, vestea cea mare. Drapelele arborate pentru ocmăsticia iubitei noastre Suverane, căpătaseră o îndoită semnificație de sărbătorire.

Și-a venit! Căci manifestațiile de bucurie ale serbării din ziua următoare nu erau decât recompensă a celor ce veacuri de-arândul n'au știut ce-i fericirea; iar creșele cari au tăiat brazdele în frunțile

ULTIMA ORA

INFORMAȚIUNI ȘI ȘTIRI POLITICE TELEGRAMELE ZILEI

îmbătate până acum de îndrăzneala nemiloasă a șovinismului orb, i-au făcut pe aceștia să priceapă rostul unei tihne clădite pe suferința altora.

Concertele muzicii militare și capelei orașenești au strâns, la promenade de jos, un imens public, înălțat de motivul serbătorii. Seara la opt și jumătate un foc mare, semn al bucuriei zilei, aprins pe vârful Tâmpii povestea, prin limbile-i de flăcări, osâmbintelor monumentului de alături, povestea unei mării trecute, în vreme ce de jos din vale, din orașul iluminat de serbătoare răsuna, glasul fanfarelor și al trompetelor cari preamăreau învingerea și izbânda dreptății.

În timp ce pe Piața libertății muzica pomperilor seonda povestea flăcării de la Tâmpa soldații garazonoeri purtând torțe cu muzica în frunte, împreună cu cercetașii veniți la Brașov și urmași de un imens public, părtaș al bucuriei, parcurgeau străzile orașului, în cântece de preamărire a celor ce cu o zi mai înainte defilaseră pe țarmul Dunării aureolate de culorile roș-galben-albăstrii ale drapelului ce fălăie pe cetatea regilor din Buda.

Până noaptea târziu Brașovul a cântat și a fost părtașul de nedescrisă bucurie a neamului.

Programul serbărilor de azi e în plin curs.

In București

Prin telefon ni se comunică: Aseară a avut loc în Capitală o demnă serbătoare a victoriei armatei noastre. Public imens, cu muzici în frunte, a parcurs Ca-

lea Victoriei, în mai multe convoiuri. S'au ținut în diferite locuri mai multe discursuri. În curtea palatului s'au făcut ovațiuni de către un numeros public.

Armata a defilat cu torțe.
Ce scriu ziarele.

"Vittorul" scrie următoarele despre strălucita învingere a Românilor:

Întrearea armatei române în Buda-pesta nu trebuie privită ca un act de răbunare sau ca o năzuință de cucerire. Isplita imperialismului sau lăcomia de domnie n'a turburat nici-o dată adâncul bun simț popular și cuminenția politică a Românilor. N'am rămnit nici-o dată la bunuri streine și aspirațiile noastre se sfârșesc acolo unde încetează drepturile noastre. Mărețul fapt de arme pe care l sărbătorește azi neamul întreg, nu e decât consacrarea liberării fraților noștri de peste munți după zece secole de sclăvie, este statornicia și concretizarea istorică a hrисovului de înfăptuire a României mari, care n'a putut lua ființă decât prin lichidarea cooperatiivei de popoare a Habsburgilor și distrugerea oligarhiei maghiare. Oficiosul francez al guvernului L'Independance Romane" scrie:

"Serviciul adus de țara noastră cauzei generale, suprimând bolșevismul maghiar, e imens, chiar dacă acțiunea noastră actuală e contrarie unor anumite ordine primite. Sperăm că această acțiune va servi totuși să lumineze în stărsit pe Alianți noștri asupra rolului exact, pe care România l-a jucat până în prezent și pe care e chemată să-l îndeplinească și de aci înainte în interesul ordinei europene.

lor mai ideale așteptări ale noastre, să-și găsească adevărata cale de cultură și organizare, care să-l ridice acolo unde calitățile lui îl îndreptățesc și unde sănătatea și puterile lui necunoscute sau disprețuite până acum, îl împing.

București, August 1919.
G. VI.—Răcoasa.

Censura

Anunțăm cu surprindere că dintre toate ziarele românești din Ardeal numai *"Gazeta Transilvaniei"* are 7 condiții de censură. Suntem datorii publicului cu o precizare. Motivul pentru care am insistat ca actualul secretar al d-ului prefect din Brașov, d. Papuc să-și tragă consecințele și să facă loc omului pregătit pentru o astfel de situație, a fost, cum spusese, necalificarea acestui individ și apoi — o consecință a necalificării și neștiinței — molestarea continuă ca să-i dăm ziarul la censură. Așa ceva n-o facem mai bine sistăm noi apariția ziarului. Și invenșiosul "secretar" al prefectului nostru a mișcat toate pietrele până i-a succedat să stoarcă delu comandamentul de zonă din Cluj 7 condiții pe cari să ni-le impună.

Cu 1 August cesura n'o mai face comandamentul de zonă din Cluj și astfel ne simțim degajați de aceste condiții pe cari le-a subscris redacția noastră neștiind că exclusiv *"Gazetei Transilvaniei"* i se impun și cine le-a inspirat. Spre marea noastră umirire, informându-ne la Sibiu, am aflat că nici un ziar nu le are.

Felicităm pe istețul secretar al d-ului prefect din Brașov de succesul ce l-a avut. Ne'a tres chiulul. N'am putut da la vreme informații la Cluj.

În chestia censurei noi declarăm că vom face demersurile necesare ca ziarele românești să aibă aceleași condiții pretutindeni și să nu se mai ia dispoziții parțiale.

Ne gândeam ce a îndemnat pe secretarul d-ului prefect să se atingă de libertatea presei acum? Că să nu re atingem de nici un om politic și de nici un funcționar public, căci aceste sunt două condiții impuse *"Gazetei"*, condiții cari nu privește armata și pe cari nu credem să le fi avut vre-o presă cândva. Te văd, te vâd! Secretarul d-ului prefect a vrut să se pună la adăpost, căci se pare că el se consideră și om politic n'u numai funcționar public, poate asta este cauza că și l-a luat și și-ți fine ca secretar d. prefect-

Denunțăm aci uneltirile secretarului Papuc al d. prefect pentru că să se știe cine se atinge de presa atât de incomodă și supărătoare pentru vulnerabilii oameni de afaceri.

Rugăm totodată confrății noștri să se solidarizeze cu noi pentru a ne apăra libertatea cuvântului față de toți cari îndrăznesc să se atingă de sanctuarul slujbei noastre nobile și desinteresate.

Primul Ministru în Brașov

Primul Ministru Ion I. C. Brătianu a sosit astăzi la orele 11 în orașul nostru însoțit de dl Valer Brăneș și dl Mihai Popovici, consilierul Transilvaniei pe lângă Guvernul Român.

La orele 12 1/2 s'a oferit în restaurantul Transilvania un băncet în onoarea înaltului oaspe, unde au participat autoritățile civile și militare din localitate.

În numărul de mâine vom da cursurile care s'au ținut.

La orele 2 dl Brătianu a plecat cu automobilul spre București.

Informațiuni

Desi avem reprezentanți ai ziarului nostru pentru dezbaterile Marelui sfat național, intrunit la Sibiu, nu putem da imediat raportul ședințelor. Telegramele sunt întârziată, telefonul n'a putut fi utilizat. De altfel toate ziarele au suferit din această pricină.

Vom da însă observările făcute în timpul ședințelor și vom prezenta publicului esența proiectelor și dezbaterilor așa ca să ia cunoștință de ele cât mai apropiat de felul cum s'au petrecut în Marea Sfat

Pedeapsa cu moarte pentru speculatori în Bulgaria. Comitetul executiv ale partidelor din stânga, care cu siguranță vor deține majoritatea mandatorilor în viitorul parlament, bulgar au hotărât să depona pe biroul Camerei, imediat după deschiderea ei, un proiect de lege prin care se introduce pedeapsa cu moarte pentru acaparatori și speculanți. Se știe că în legislația bulgară există pedeapsa cu moarte numai pentru asasinii și tâlhari.

Prin noul proiect, speculanții și acaparatorii vor fi calificați ca tâlhari. („Dacia")

Sâmbătă apare „GHIMPELE".

Bela Kun va fi internat. Din Nașon se telegrafiază: Bela Kun care a obținut voe de a rămâne în Austria germană, sosit la Viena, va fi internat într-o tabără.

Imposibil pe averi în Germania O deosebită deprimare a provocat știrea ziarului „Le Temps" despre constatarea consiliului suprem al aliaților; după care ar urma cu marile impozite pe avere din Germania să revină în întregime aliaților.

Sinuoideri patriotice. Se anunță din Zürich că consutul general austro-ungar din Zürich și soția sa s'au sinucis. Ei au lăsat scrisori în care arată că nu au putut supraviețui nenorocirei imperiului austro-ungar.

Ce despăgubiri plătește Serbia. Ziarul „Dacia" află că la conferința păceli din Paris s'a hotărât ca Serbia să plătească 3 miliarde despăgubiri pentru teritoriile ocupate și 250 milioane despăgubiri Bosniai.

Procurați-vă „GHIMPELE"

Intre prizonierii luați de trupele române pe frontul Tisei sunt — după cum se telegrafiază din Arad — foarte mulți bulgari, sârbi, poloni, germani austrieci, cățiva dezertori din țară erau pățiji cu 100 coroane pe zi având încă neplina libertate de a Jefui.

Societatea de ajutorare pentru muncitorii bolnavi, aduce la cunoștința membrilor săi, că orele de ordinațiune pentru bolnavi în institutul din Str. Porții Nr. 65 au fost astfel stabilite:

Pentru bolnavi cari sufer de ochi nas și gâtlej cura specială dela 8-9 ore dimineața, iar ordinațiune generală pentru alte boale dela 11-1 oră.

Statul iudeo-sirian. Se anunță din Salonici: Plebiscitul făcut în Palestina sub controlul unei comisii internaționale s'a terminat. Marea majoritate a populației s'a pronunțat pentru forma de guvern republicană și unirea Palestinei cu Siria, din care să se constituie un singur stat sub protecția Americii.

În cazul când America nu va primi acest mandat, protecția va fi oferită Angliei

Mareșalul Foch și dezarmarea Bulgariei. Lyon, 4. — Ziarul „Le Gaulois" anunță: În consiliul suprem, Mareșalul Foch și-a exprimat părerea ca efectele bulgare să fie reduse la simple forțe de poliție.

Abonați-vă „GHIMPELE"

În chestia stampilării bancnotelor. În conșonanță cu ordonanța No 8129/919, dată de Consiliul Dirigent resortul finanțelor, atragem atențiunea tuturor locuitorilor că, acelor locuitori, cari nu și-au prezentat încă bancnotele spre stampilare și conform ordonanței amintite le vor reține și mai departe fără a le prezenta spre stampilare, sumele ce se vor afla nestampilate și după ziua de 28 August a. c. vor fi confiscate, iar proprietarii vor fi urmăriți și pedeșiți. Brașov, Iulie 29—1919. — Prefectura județului Brașov.

Constantin Băluță, agronom, șef de secție la Resortul de Agricultură al C. D., a încetat din viață la 29 Iulie, în etate de 43 de ani. Înmoartărea a avut loc Joi în 31 Iulie a. c. în cimiterul gr. ort. din comuna Vale. Odihnească în pace.

Erori de tipar. În numărul de alături, în pagina întâia, la capitolul reprezentarea proporțională, în loc de „ca și în decretul lege din vechele regat și Basarabia, proiectul ardelean prevede etc.—" să se citească „desi e în decretul lege din vechele regat și Basarabia, proiectul ardelean nu prevede reprezentarea minorităților".

Iar tot în pagina I-a. la capit. Un incident regretabil în loc de „nu le permis să manifesteze ostil în marea Sfat care pune temelile noului stat național, să se citească în ultimele cuvinte ale frazei „care pune o parte din temelile noului stat național".

Cititorii au înțeles de sigur că acesta trebuia să fie rostul frazelor citate, din discuțiunile din ședințele Marelui sfat.

Cercul Gratiil. Joi în 7 August la ora 4 d. a. Mare Reprezentăție pentru Copii și Familii cu întregul program ca seara.

În fie care Seară la orele 8, mare reprezentațiunii, cari se anunță prin afișe.

Comunicatul oficial

din 5 August st. n. seara

Frontul de Est: **Incerdri isolate de trecere peste Nistru au fost respinse cu focuri de către posturile noastre.**

Frontul de Vest: **Au fost complect impresurate și diviziile 2 și 4 maghiare.**

Se continuă cu dezarmarea diviziilor cari au capitulat și a unităților răzlețe.

Cerem lămurire

Prin Sibiu se zvonește, că I. Petringear fiind arestat, a fost pus pe pliber la intervenția D-ului șef al resort de justiție.

Lucrul s'ar părea de necrezut, și toate astea avem motive puternice să presupunem, că este adevărat.

Se știe doar, că I. Petringear ar la toată lumea o scrisoare de recomandare pe care o avea dela Dl Dr. A. I. ziarului mult chiar, I. Petringear a fost învitat la masă pe-a doua zi de Paști șeful resortului de justiție.

Ni-s'ar putea obiecta, că pe-atură Dl Lazar nu-l cunoștea încă bine pe Petringear și că a fost înșelat în bun credință. Dar iată, că pantofarul aventurier e arestat la Brașov în 16 Iulie, cu trei zile mai târziu, în 19 Iulie obțielul Dl Dr. Aurel Lazar incredințarea, și după cumpărături pe seama Consiliului Dirigent E deci evident, că I. Petringear a fost omul favorizat al ministrului de Justiție.

Că Dl șef al resortului de justiție aare e chemat să urmărească cu toată a primirea pe cel vinovați, intervine totuși în favoarea păcătoșilor, abuzând în chipul acesta de puterea, pe care o deține pare de-asemena foarte probabil. Despit Dl ministru se mai spune, că a ofer concediu procurorului Ghilezean, care pre aresta mulți făcători de rele.

Avem deci motive serioase să credem, că zvonul cu intervenția în favoarea lui Petringear, este întemeiat.

În numele opiniei publice, pe care reprezentăm, dorim o lămurire: Este Dl Dr. Aurel Lazar ministru de Justiție, sau continuă a fi vechiul avocat?

Către popoul Capitalei

Un grup de cetățeni au lansat următorul manifest:

Cetățeni!

Trăim într'un moment istoric!

Trăim într'un moment mare, care nu răzună de toate amărăciunile strânse de veacuri în sufletele noastre!

Cuibul tigrilor dela Pesta, a fost călcat de vitezele noastre oști, ale căror steaguri flutură azi ca un simbol al dragostei de țară, al credinței în Dumnezeu și în dreptatea cauzei noastre, a nefericitei adorațiuni a făuritorului României-Mari, care n'a pregetat o clipă să-și ducă armata pe calea gloriei, trasă de Mari Voievozi înaintași.

Numele de român flutură astăzi, pe buzele întregii lumi, care admiră vitejia și dragostea de țară a oștanului nostru, străjă neclintită a hotarelor scumpi lui moșii.

Acestui cștean, urmașul falnicului stegar de altă dată, i-a fost dat ca odată cu victoria și fala armatei române, să ducă ordinea în locul anarhiei, să aducă bună-tatea lui legendară, în locul cruzimei de fiară!

Censurat de Ioan Brotea

Aviz important

Extras din ordonanța Nr 21. și 25, modificată a comandamentului trupelor din Transilvania. Vor fi considerate ca infractari: acei cari fără rea credință prin localuri publice, gări, trenuri, pe străzi etc, vor comunica, colportă, comenta în orice chip știri fie adevărate fie imagine sau păreri relative la operațiunile de războiu, situația și dislocarea trupelor, dispozițiunile autorităților militare sau orice chestiuni privitoare la armata română. Aceasta infracțiune se va judeca și condamna de pretori în prima și ultima instanță cu închisoare până la un an și cu amendă până la 2000 lei. Când faptele de mai sus se vor fi săvârșit în scop de a spiona sau trada, se aplică pedepsele prevăzute de legile penale în vigoare pe timp de război.

Eri, în 4 August, la orele 4 Budapesta a fost ocupată de trupele noastre.

Populația a primit armata română cu liniște și încredere și pe alocurea cu manifestațiuni de bucurie.

Un detașament alcătuit din infanterie, cavalerie și artilerie a defilat în fața comandantului trupelor din Transilvania și a unui imens public. M. C. G.

Prada capturată dela Unguri

București. În prada capturată dela Unguri s-au găsit în Capitala Ungariei 500 de locomotive și material bogat de cale ferată.

Legătura cu Aynsai prin Budapesta

București. Cu prăbușirea bolșevicilor unguri, legătura cu Occidentul se va face prin Budapesta, în cel mult 7-8 zile.

Se vor pu pe ast-fel în circulație trenuri cari vor parcurge calea spre Aynsai în timp mult mai scurt decât cele cari circulă în prezent

Expoziția Ligei Culturale adausă la Expoziția Ministerului de Război

Singurul eveniment cultural mai de seamă de la închiderea stagiunii teatrale, de la încheierea bogatei sesiuni a Academiei și de la însemnata vizită a misiunii universitare franceze, este această expunere îngrijită a unor lucruri în legătură cu activitatea noastră cea mai de seamă de care a fost preocupat sufletul unui neam întreg timp de doi ani și cu activitatea noastră de cultură dinainte și de refacere și comemorare după acest mare act.

Și expoziția aceasta originală în felul ei, dar care și-ar putea găsi îndemnul în expozițiile de războiu a țărilor de mai mare și mai veche cultură din Apus, a fost în mod îmbucător cercetată, și așa putea într-o oare-care măsură zice și gustată și înțeleasă, de grăbitul, dar și de curiosul nostru public.

Mulți au trăit clipe de duiioase și pioase amintiri, ce vin să stăpânească iar sufletul la vederea celui mai neînsemnat amănunt din lupte; alții au putut cunoaște mijloacele de care am dispus — dar numai în partea a doua a războiului — în împotrivirea noastră față de un dușman superior în tehnică — și de aci răsare marea valoare a celei dintâi faze a campaniei noastre, remarcabilă prin eroismul și tragicul cu adevărat epopeic — dar și mai numeros și mai călit în lupte; alții au găsit prilejul să nădăjduiască într-o viitoare ridicare și însănătoșare a spiritului nostru, din opera și produsele atelierelor făcute de frumoasa și inimioasa societate a Caselor Naționale, cum și din lucrările mai vechi de cărturărie și mai ales de ornamentare specială a lcr.

Proiectele de medalii comemorative ale d-ului Gilly, sunt o combinație de artă și imaginație impresionantă și fericită. Chipul acelei „care-a dat avânt făuritorilor României de azi" și care „a simțit durerea, a oprit lacrima și a tâmădit rana" e așa de bine și de plastic, așa de natural și de artistic redat în atitudinea aceea sufletească, în care durerea, contopirea în durerea celui care suferă coplesit de rani și de mizerie, se amestecă cu dorința unui suflet mare și nobil care s'ar da tot în această clipă pentru a tâmădui și alina, această combineare maiestrită de stări sufletești ce te mișcă puternic, e de așa natură, încât depășește cadrul acela simplu, al unei medalii.

Alături sunt priveștiile evocatoare de la Cașin, Parincea, Borzești, unde a intervenit laudabila instituție a Caselor Naționale; apoi tabloul modest al pictorului Ionescu Doru, „Postul de Comandă", unde redă în culoarea negricioasă-spălăcită a lemnelor coșite proaspăt, scheletul unei șandramale, care adăpostește instalațiile de campanie a unui telefon și unui pat ce servea și de birou pentru hârji; în sfârșit producțiile de olărie ale atelierelor de la Bacău.

În camera care înfățișează unitatea artistică a ilustrației de carte românească, am putea distinge vechea ilustrație a cărilor, mai ales bisericești, explicată și prin frescele corespunzătoare ale lăcașurilor de închinare și aratăte pe cât posibil în original, cu însăși cartea pe care s'a înfățișat ochiului credinciosului; odată cu textul bisericesc și această notă de frumos, ce trebuia să trezească și să formeze gustul estetic, așa de evident azi la poporul nostru, și care carte, conține și transmite ceva din parfumul acela patriarhal și cărtăresc, pe care și-l mai dă doar vechile mânăstiri de tradiție cărtărească.

Alte sunt date după cunoscuta „Bibliografie românească" de Biana și Hodoș.

Noua ilustrație o vedem reprezentată mai mult prin importanțele tipărituri de la Valenii-de-Munte, prin lucrările cunoscuților artiști Stoica și Horațiu Dimittiu și mai ales prin acele ale talentatei Dre Bulighin, necunoscută până acum dar care, credem, va ajunge în curând să dea un avânt neașteptat până azi acestei direcțiuni, în care e cu adevărat maestră, adăugând la o inspirație fericită și la o imaginație bogată, siguranța unui meșter cunoscător al misiunii sale artistice.

Ilustrația streină nu lipsește iar din cea mai nouă, cea de pe cărțile Reginei, „Four Seasonsof a man's Life", „The Lily of Life" și „The Dream of Dreams" atrag în mod plăcut atențiunea.

Cele patru lucrări în creion ale D. Stoica închinare cu frumoasele cuvinte „binefăcătorului meu, ce-l datorez tot" adică Dlui Iorga, merită să fie menționate. Prima dă privescătoarea unui foc în mijlocul codrilor noștri, în jurul cărui se încălzesc și chibzuiesc Români înarmați.

A doua e mișcătoarea scenă a vagherii la căpătâiul unui camarad mort de parte de cei dragi lui.

A treia ne înfățișează nenorocitul drum al prbiegii noastre recente.

O familie întreagă de români pașnici fuge la vestea venirii urgiei bulgaroteutonice. Un cal moare, iar gospodarul bomic de-a-și scăpa familia din ghimerele hrăpărețe și nemiloase ale năvălitorilor se lăhamă singur pentru a-și continua drumul. Pe lângă căruța femelle îngrozite cu copiii în brațe și agățați de poale se târău spre zări necunoscute cu singura nădejde într'un prim liman.

A patra e înduioșătoare și adânc omenească scenă a doi camarazi, din care unul rânit se sprijină de brațul celui alt, care nu-și lasă arma din mână și privește nehotărît spre zarea arzând în flăcări.

A doua sală a Ligei expune manuscrisele ardelene și marămureșene din veacurile XV—XVIII, vechile tipărituri, scrierile marelui negustor din Sibiu Hağı Constantin Pop de pe la 1760 până pe la 1830 cu boeri, scriitori și clerici dela noi, toate ținând să arate pe lângă valoarea morală și națională a noilor teritorii românești și unitatea absolută a culturii noastre de început.

Pictorul Marincea Stănescu ne dă dureroasele locuri și scene ale primelor noastre insuccese, Turtacia, linia dobrogeană, dar și câteva scene de pe Valea Siretului, de la Mărășeuți, într-o culoare deschisă și isbitoare.

De remarcat încă în celelalte săli, Prizonierii D-ului Hărăscu, apoi frumoasele tablouri ale D-ului Cristodoreanu: A-tacul, Ordonanța, În tranșee.

Expoziția propriu zisă de Războiu e binișor reprezentată și într'o măsură mai mare secția aviației și marinei, după care urmează aceea a cavaleriei, cu oare-care tendință artistică de plasticitate și în sfârșit pirotehnia, intenjența, cum și cea sanitară.

În curte se pot vedea pe lângă tunurile întrebuințate în această campanie de noi și armatele aliate, tunurile trofee cu locul de capturare, apoi bucătăriile de campanie, cuptoarele de pâine, telegrafia și celelalte mijloace de transport și ajutor.

Plecând, duci cu tine convingerea că acelaș suflet care-a mânăit atâtea aparate uciptoare, dar care ne-a dat și podobaile cărilor și aele scene de artă prinse în pânze ce ni-le vor transmite și urmașilor, va fi capabil azi, după cele mai omenești storfări și după înfăptuirea ce-